

PESTI SÓLET

A DOHÁNY UTCAI KÖRZET HAVILAPJA

WWW.DOHANY-ZSINAGOGA.HU

Elnöki beszélgetés (3. oldal)

Várkonyi Tibor és Dési János írása (5. és 8. oldal)

Két óra önfeledt szórakozás a Goldmark-teremben (7. oldal)

fotó: Szentgyörgyi Ákos

Zájin Ádár és Purim között

A napokban – remélhetőleg a valóságban is – „búcsúznak” a téltől, méghozzá rögtön két örömmünneppel. A legnagyobb, a purim előtt egy héttel tartjuk Zájin Ádárt, azaz ádár hónap hetedikét, amely ugyan kisebb ünnep, mégis kiemelkedő nap a zsidók számára...

Ádár az utolsó zsinagógai hónap, több örömmünneppel, ezért hónap elején egy táblát szokás kiakasztani a zsidó otthonok falára, amelyen héberül ez áll: misenichnász ádár, marbim beszimchá: „Mihelyt beköszönt ádár, meg kell sokasítani az örömet”. Az ádár-táblára két halat szoktak rajzolni, mert az állatövi jegyek között (a horoszkópban) ádár a halak jegyében áll, s azért kettőt, mert a zsinagógai szökőévben két ádárt is tartunk. A zodiákus jeleket megtaláljuk a híres

Hogy miért oly fontos nap Zájin Ádár? Nos, ez Mózes születésének és halálának évfordulója. Ráadásul a Tórában maga vall erről, mikor közvetlen halála előtt ezt mondja: „százhusz éves vagyok ma.” A legenda szerint Hámán (bővebben purimnál), azért ádárra sorsolta ki a zsidók elpusztítására szánt napot, mert tudta, ebben a hónapban halt meg Mózes. Arra viszont nem emlékezett, hogy ekkor is született, így ez nem gyásznapi, hanem örömmünnepe.

A perzsa uralom alatt élő zsidók – kb. ie. 450 – megmenekülésére emlékezünk purimkor, azaz a sorsvetés idején. Ugyanis Hámán, a helyi „miniszter” sorsvetéssel választotta ki azt a napot, amelyen végleg leszámol a zsidókkal és kirtja őket. Magát a történetet Eszter könyvében (Megillat Esztér) olvashatjuk, s megtudhatjuk, miként mentette meg a király zsidó felesége népét és nagybátyját, Mordechajt, aki aztán Hámán helyébe lépve lett Achasvéros király talán legfontosabb bizalmi embere.

Az ünnepet megelőzi Eszter böjtje, ezt a gyász és böjtnapot a királynő háromnapos segélykérő böjtjének emlékére tartják. Ám nem előző este kezdődik, hanem csak pirkadatkor és estig tart. /Sok évvel később Júda Makkabi és csapata is ezen a napon mért nagy vereséget a görögök Nikánór vezetése alatt álló seregére./

Noha ez a nap nem ünnep, legalábbis a szó haláchikus értelmében, mégis vannak a csak erre a napra vonatkozó törvények.

1. A Purimot megelőző napon, napkeltétől napnyugtáig böjtölni kell.
2. Eszter Könyvét fel kell olvasni és meg kell hallgatni Purim estéjén és reggelén.
3. Ajándékot, „sláchmóneszt” kell küldeni egymásnak.
4. Adományokat kell adni a szegényeknek.
5. Lakomát kell tartani.
6. Addig kell inni, amíg össze nem tévesztik Hámánt Mordechájjal. (Mielőtt azonban valaki túl lelkesen koncentrálna erre a törvényre, ezt nem kell olyan szigorúan betartani, mint a többi!)

A hagyományoknak megfelelően, az ünnep tiszteletére a Dohány utcai körzetben is lesz Megilla olvasás, méghozzá március 11-én (szombaton) 18:45-kor, illetve másnap reggel 8-kor a Talmud Tórában.

ókori Bét Alfa-i zsinagóga mozaikpadlóján is. Továbbá, Zájin Ádár alkalmával halvacsorát szoktak tartani, ahogy mi is teszünk március 5-én.

Nem mellékesen egy másik kiváló rabbi, Jichák Eizik Taub, a kállói cádik is Ádár hó 7-én távozott közülünk.

Eszter könyve (az Énekek éneke mellett) az a szentírási szöveg, amelyben nem szerepel I.ten neve. Bölcsseink szerint azért, mert Eszter királyné idejében I.ten nem nyilvánosan művelt csodákat, mint pészahkor, vagy chanukkakor, hanem titokban.

Kérjük a szülőket, minél többet hozzák el gyermekeiket, unokáikat. S ahogy azt ilyenkor illik – legalább a csemeték – öltözzenek jelmezbe, mindenki szerelkezzen fel különféle zajkeltő eszközzel, – síppal, dobbal, nádi hegedűvel, – hogy Hámán nevének elhangzásakor minél nagyobb ricsajzt csapjunk.

Az ünnep elmaradhatatlan édessége: a hámán-füle (hámán-táska), de sok helyen a flódni is.

I M A R E N D

Hétköznap: 7:30-kor kezdünk reggel, az esti ima időpontja **17:00 óra**, helyszín a Talmud-Tórában.

Az esti ima előtt fél órával, sakk, kártya, kávé és tea várja híveinket!

Péntek esti ima: 17:00-kor a **Hősök Templomban**.

Szombat reggeli ima a Hősök Templomban: Sachrisz: 9:30
Tóraolvasás: 10:00 Muszáf ima: kb. 10:45

Vasárnap reggeli ima: 8:00-kor, esti ima: 17:00-kor, mindkettő a Talmud Tórában.

A péntek esti kiddust, illetve a szombat délutáni sálesüdeszt szintén a Talmud-Tórában tartjuk.

Sálesüdeszek kezdete a következő hetekben:

február 25.	17: ¹⁰	március 4.	17: ¹⁵	március 11.	17: ²⁵
március 18.	17: ³⁵	március 25.	17: ⁴⁵		

5776, a bőség éve – gondolatok az előző esztendőről

A Pesti Sólét életében már hagyomány, hogy a polgári év elején áttekintjük a Dohány körzet előző esztendejének eseményeit, és írunk a tervekről, feladatokról. Nemrég ezekről beszélt Nádél Tamás, a körzet elnöke, akit nem is kellett kérdezni, magától sorolta, mi minden történt velünk tavaly.

– Mikor számba vettem az elmúlt év eseményeit, szinte hihetetlen volt számomra, mennyi programot is bonyolítottunk le – kezdte az értékelést Nádél Tamás. – Az természetes, hogy elmaradhatatlan ünnepeink méltó megünneplése, így: Zájjin Ádár, Purim, Pészách, Lág Boajmer, az újév, Szukkajsz, Szimchasz Tajró és persze Chanukka. S mindhez kapcsolódik egy-egy vacsora, zenés est, vagy egyéb kulturális esemény.

– Többéves gyakorlatunkkal már szinte gyerekjáték volt összehozni az izraeli utazást, az Eilat-i pihenéssel, tavasszal – folytatta elnökünk. – Miként nyáron, a balatonfüredi együttlétet, illetve a Pozsony-Bécs-Szombathely kirándulást, melynek csúcspontja kórusunk szombathelyi koncertje volt. Kulturális Páholyunk újabb előadásain, a rendre megtelt Goldmark-teremben személyesen ismertettük meg Gárdos Pétert, és Bálint

szóló Hajnali láz című filmet. Vendégünk volt Yossi ben Nun is, aki sok-sok érdekességet mesélt a középkori budai zsidók életéről.

Nádél Tamás megemlítette, elköszöntünk Ilan Mor-tól, Izrael magyarországi nagykövetétől, de már vendégül láttuk utódját, Yosef

Lag Boajmer az udvaron - fotók: Szentgyörgyi Ákos

– Akadtak boldog és szomorú napjaink. Jó volt a Dohány zsinagógában ismét látni egy igazi zsidó esküvőt, melyen Pandzarisz Tamás és Edina kötötte össze életét. Örültünk két gyermek, Izsák Szandra, illetve Rudas Lea Jáhel születésének és névadójának. Rendkívül fájdalmas volt közösségünk számára, hogy elment Moussong Éva, Sugár Lili, Gerber Jolán (dédikénk) és Dancz Gábor.

Amranit, aki remélhetőleg hasonló sikerrel képviseli nálunk hazáját és a magyarországi zsidók érdekeit, illetve hasonlóan jó barátokra lelünk benne.

Kiemelte, rendbe hoztuk a sírját a körzet azon rég elhunyt tagjainak, akiknek nincsenek élő, vagy itt élő hozzátartozói.

– Így telt a tavalyi év. Ami az ideit illeti, szeretnénk elutazni Krakkóba és Auschwitzba, megemlékezni

Tamás beszélt arról, hogy elmaradhatatlanok a reggeli és esti imák, a péntek esti kiddusok, a szombati sálesüdeszek, de a felnőttoktatás és a betéresi tanfolyam is. Hozzátette, mindez így nagyon egyszerűnek és könnyűnek hangzik, de rengeteg szervezéssel jár, amelyben a szűk vezetői kör, dr. Frölich Róbert, főrabbi úr; Frölich Kati, rebecen; illetve Fülöp Ildi is nagyon sokat segít. Nem szabad feledni azt sem, hogy a programjaink kapcsán rendkívül szoros az együttműködés a körzet és az Alapítvány között.

Andrást. A Gárdos Péterrel való találkozás előtt megnéztük a szülői levelezéséről, találkozásáról stb.

Zájjin Ádár vacsora a Goldmarkban

elhurcolt rokonainkról, barátainkról. Ezen túl, természetesen tervezünk más utazásokat is. Reményeink szerint az előző évinél is több programnak ad majd otthont a Goldmark-terem, s persze folytatódik a Kulturális Páholy is. Miként igyekszünk megtartani mindent, ami korábban sikeres és népszerű volt a közösség tagjai körében. Programjainkról, mindennapjainkról továbbra is minden információt megtalálnak a körzet lapjában, a Pesti Sólétben, illetve a mind több kattintást és egyre több olvasót elérő honlapunkon és Facebook oldalunkon. Kövessék figyelemmel mindháromat! (schiller)

Pesti Sólet menü a BZSH Kóserkonyha receptjei alapján

Karfiolleves galuskával (4 főre):

Hozzávalók: A leveshez: 70 dkg karfiol, 25 dkg sárgarépa, 1 db vöröshagyma, 1 gerezd fokhagyma, 3 szál petrezselyem, 2 evőkanál olaj, 1 teáskanál fűszerpaprika, 2 teáskanál ételízesítő, 2 l víz

A galuskához: 1 db tojás, 5 dkg finomliszt, csipetnyi só

Elkészítés: Tisztítsuk meg a zöldségeket, a hagymát, fokhagymát szeljük apróra, a sárgarépát karikázzuk fel.

Olajon pároljuk üvegesre a hagymát csipet sóval, borsal, majd szórjuk meg pirospaprikával (vigyázzva, ne égjen meg). Tegyük rá a répa karikákat, a fokhagymát és öntsük fel 1 dl vízzel, majd fedő alatt pároljuk, amíg a karfiolt szétszedjük. A karfiolt szedjük kisebb rózsákra és tegyük a leveshez, ízesítsük sóval, borsal, ételízesítővel, majd öntsük fel annyi vízzel, hogy ellepje. Fedő alatt főzzük közepes lángon, amíg elkészítjük a galuskát. Keverjük össze galuska alapanyagait. Ha már forr a leves, szaggassuk bele kiskanállal a galuskát.

Házi krémes (4 adag)

Hozzávalók: A leveles tésztához: 10 dkg margarin, 10 dkg rétesliszt, 1 db tojás, 2 ek víz (hideg)

A krémhez: 5 db tojássárgája, 5 db tojásfehérje, 5 g vanília (egy rúd), 25 g finomliszt, 10 dkg cukor, 20 g keményítő

Elkészítés: A margarint egy tálban pár gyors mozdulattal összedolgozzuk 5 dkg liszttel. Téglaalakúra formázzuk, és

30 percre a mélyhűtőbe tesszük. A maradék liszthez hozzáadjuk a tojást és pár kanál hideg vizet, és kemény tésztává dolgozzuk, majd tíz percig pihentetjük. Vékony, téglalap alakú tésztát nyújtunk belőle (meglisztezhetjük a deszkát, nehogy tapadjon), a közepére helyezük a mélyhűtőből előkapott margarinos kockát. Majd azt az óramutató járásával megegyező irányba betakarjuk a tésztával, ezután lefordítjuk. Sodrófával megcsapkodjuk, és óvatosan szabályos téglalapot hajtogatunk belőle. Előbb az alsó harmadát hajtuk be, majd a felső harmadát hajtuk rá, becsomagoljuk fóliába, és a hűtőbe tesszük fél órára. Ezt háromszor ismételtük meg, ne fordítsuk el a tésztát, mert akkor nem lesz leveles. A harmadik hajtogatás után kettévágjuk a tésztát, és mindkettőt kicsit nagyobbra nyújtjuk, mint a krémes-készítő tepsink, majd egy tepszi hátára sütőpapírt teszünk, ráhelyezük a tésztát, villával megszurkáljuk, és 180 fokra előmelegített sütőben egyesével kb. 10 perc alatt megsütjük. Ha készen vannak, félretesszük hűlni, és elkészítjük krémet.

A tojásokat kettéválasztjuk. Egy lábasba tesszük a sárgákat, egy keverőtálba a fehérjéket. A sárgájához hozzáadunk 5 dkg cukrot, kézi habverővel fehéredésig keverjük. Hozzáteszük a lisztet, felhasítjuk a vaníliarudat, és belekaparjuk a magokat. A keményítőt 2 dl vízben simára keverjük és hozzá adjuk az előbbiekhöz. Kis lángon, kevergetve felmelegítjük. Félretesszük a krémet, addig a fehérjét teljesen kemény habbá verjük. Hozzáadjuk a cukrot, és két percig dolgoztatjuk vele a habverőt. A langyosra hűlt krémet összekeverjük a habbal. A kevésbé szép tésztát beletesszük a krémes tepszi aljába, és rákanalazzuk a krémet. A másik tésztát szabályos négyzetekre vágjuk, és beborítjuk vele a krémet. Letakarjuk, és hűtőbe tesszük legalább 3 órára. Tálalás előtt a tetejét szórjuk meg porcukorral.

Parajjal töltött pulykamell rizzsel, fokhagyma mártással (4 főre)

Töltött pulykamell hozzávalók: 1 db vörös-hagyma, 1 csipetnyi őrölt szerecsendió, 30 dkg spenót, 1 dl olaj, 1,5 kg pulykamell, ízlés szerint só, bors

Elkészítés: Ha fagyasztott a spenót, olvassuk ki, majd csavarjuk ki a levét. Vágjuk fel a hagymát apró kockára.

Pirítsuk meg a hagymát az olajon, majd adjuk hozzá a spenótot. Ízesítsük a spenótot egy csipet szerecsendióval. Szűrjük fel hosszában a pulykamellet és töltjük bele a töltelékkel, zárjuk le a betöltő nyílást fogvájóval. Fűszerezzük be a betöltött mellet ízlés szerint. Előmelegített sütőben 180 °C fokon, kb. 50 perc alatt süssük készre.

Fokhagymamártás hozzávalók: 1 fej fokhagyma, 4 dl húsvés, vagy csontleves, 4 dkg margarin, 1/2 csokor petrezselyem, 2 evőkanál liszt, 1 mokkáskanál őrölt fehérbors, só, csipetnyi cukor

Elkészítés: A megtisztított fokhagymát összetörjük, amennyire csak lehet, és a margarinnal megfuttatjuk. Liszttel meghintjük, rövid idő alatt kevergetve megforrasztjuk, majd húsvesszel felöntjük. Kevergetve 3-4 percig forraljuk, majd sózzuk, borsozzuk, és cukorral ízesítjük. A tűzről levéve a megmosott és felaprított petrezselymet beleszórjuk.

Jó étvágyat kívánunk!

Nyílt nap a Wesselényi utcai zsidó iskolában 2017. március 16-án!

cím: 1077 Budapest, Wesselényi u. 44.

Délelőtt bemutató órák, 17.15-kor: diákjaink héber-angol nyelvű műsora

18.00-kor: Vekerdy Tamás pszichológus előadása: Mi kellene a gyerekeknek?

Iskolaválasztás a gyerek szempontjából
Gyermekeknek játszóház

www.wesselenyiiskola.hu
facebook: Wesselényi Iskola

Báró, a gólya Izraelből Magyarországra

Elindult Izraelből a Báró nevű jeladós fehér gólya, aki társai közül valószínűleg a legkorábban tér vissza Magyarországra minden évben.

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) tájékoztatása szerint Báró egy hete már Törökország felett repült. Fajtársai többnyire csak március végén, április elején jelennek meg a magyarországi fészkeiknél, ám Báró akár néhány nap múlva megérkezhet. A hazatérés pillanatát a nagyközönség is átélheti a madár fészket figyelő webkamera révén.

A szakemberek egészen tavalyig nem tudták, mi áll a gólya viselkedésének hátterében. 2016 tavaszán aztán sikerült műholdas jeladóval megjelölni a madarat, ennek köszönhetően kiderült, hogy Báró nem a hazai állomány fő telelőterületére, Szudánba és Csádba, hanem csupán Kis-Ázsiába, Izrael térségébe vonul.

Ez az útrövidítés jelentős, sok ezer kilométeres megtakarítást jelent, ezért tud Báró – a többieknél jelentősen nagyobb kockázatot is vállalva – korábban megérkezni Magyarországra.

Az ideai korai indulás jelentős kihívásokkal indult Báró számára. A madarat az Anatóliai-fennsíkon a magyarországi viszonyokat idéző hideg, nappal is tartós fagyok fogadták. Ennek ellenére jól haladt és a hétvégén elérte Európát. Báró útját egy folyamatosan frissített térképen http://satellitetracking.eu/inds/showmap/?check_265=265# lehet nyomon követni.

A legtovább telelő két magyar fehér gólya eközben még mindig jó hátezer kilométerrel délebbre, Mozambik és a Dél-Afrikai Köztársaság szavannáin telel. Mindazonáltal a madarak vonulása – egyetlen faj esetében – sem köthető sem ősszel, sem tavasszal egy adott időponthoz. A madárvonulás mindössze egy hónapig, júliusban szünetel csak Magyarországon, mivel a legkésőbb érkező halvány gezék csak június elején-közepén érnek haza, miközben a legkorábbi indulók, például a fehér golyák, már augusztusban megkezdik az őszi vonulást.

(Forrás: MTI)

Várkonyi Tibor

Kizökönt világ

Nemesebb és méltóbb tanulságot idézni nem tudnék Shakespeare-nél és Hamletjénél. Csak szerényen és csöndesen és vissza fogottsággal idézni tudom, mintsem összetéveszteném lehetőségeinket. Hamletjének egyik kulcsmondata, hogy „kizökönt a világ, óh kárhozat, hogy én születtem helyretolni azt”.

A Pesti Sólet olvasói már hozzászokhattak ahhoz, hogy többnyire a zenei témákat kedvelem, mert ebben a csakugyan „kizökönt világban” Bach, Mozart és a többiek a legalkalmasabbak a csilapításra. Most mind többször tapasztalom, hogy kizökönt Európa is. Torát szerencsére még nem üli, de itt fenyeget a szélsőjobboldal (nálunk is), de e hetekben, hónapokban kivált Franciaországban, hogy megkísérel mindenáron a hatalomba jutni. Olvasom megrögzötten minden nap a párizsi újságokat, a közvélemény-kutatások arra hivatkoznak, megtörténhet májusban, hogy az elnökválasztáson a förtelmes Nemzeti Front még förtelmesebb vezetője, Marine Le Pen költözhet be az Élyséepalotába. Akkor félénken menekülhetek a muzsika klasszikusaihoz? Gondolom, egyetértene, semmi áron!

ízben is). Most azért nyugtalankodom, mert a részletes napi beszámolók arról tanúskodnak, milyen sok a kényszerű hasonlóságuk a mi viszonyainkkal. Néhány hete lett ismert nálunk is az Európai Unió szigorú ellenőrző szerve, a skandináv hangzású OLAF, mert a gyanú szerint úgy milliányi eurót emelt le tőle honi jobboldalunk, becstelen politikai céljaira. Most azt publikálják Párizsban, hogy a Nemzeti Front és személyesen Madame Le Pen, hasonlóképpen cselekedett. Azon a címen, hogy francia ügyekben dolgoznak, euróban milliókat vettek föl az Uniótól, (nálunk, forintban ez milliárdokat tesz ki), munkatársaiként a front főnökeinek, személyesen a vezér dámának is. Az OLAF kapirgálni kezdett, és kiderült, ezek a szorgalmasok soha nem jártak se Brüsszelben, az Unió székhelyén, se Strasbourg-ban, a közös parla-

is viszi a szót, még szeméremből se hallgatták el, hogy minden zavar nélkül viszik tovább az antiszemitizmusnak nálunk is mélyen meggyökerezett hagyományát. Szóvivőik, hangadó újságíróik második világháborús szellemben kommentáltak, minden zavar nélkül elevenítették föl a tradíciót, akárcsak a franciák cselekedték, nem bölcsen zavartatva az esetleges kellemetlenségektől. S ugyancsak Madame Le Pen döbönt rá, hallgatni ügyesebb róla, úgy tenni, mintha túlléptek volna rajta. Igazán nem sikerült, de csak akadt, aki hinni kezdett benne.

reményeit. Ő volt az is, aki a közelmúlt napokban figyelmeztette honfitársait, teljesen ne feledkezzenek meg arról se, úgy vagy csaknem másfél évszázadon keresztül nem csekély emberiség ellenes bűnöket is elkövettek gyarmatosító észak-afrikai háborúikkal.

Nos, mindezt azért tettem szóvá, mert változatlanul szorgalmasan böngészve a nemzetközi sajtót, azt észlelem, egyáltalán nem túlhaladott napjainkban se, emlékeztetni az antiszemitizmus „hagyományaira”, nem tünnek el nyomtalanul földrészünk közéletéből.

Emmanuel Macron

Marine Le Pen

Ahogy közeledik az első forduló dátuma, (április közepe), olvasom a legmértvadászabb orgánumban, a Le Monde-ban és a Le Figaróban, két világ, hogy Madame Le Pen szinte száguld előnyének a növelésében, nincs már túlságosan messze attól, hogy győztesnek vélheti magát. Szerencsére csak vélheti, de én magam, (fél évszázad alatt, gondolom, megismertem a franciákat, és a végső pillanatban eltántorodnak tőle. Mert léleken demokraták, bizonyították történelmükben, több

ment táján se. Csak vették föl a pénzt, hogy Le Pen önagysága szórhassa pártcélokra. Mintha magyar történet volna. Dúl a küzdelem, hátha sikerül valamennyit visszazerezni belőle. Mentsen az ég attól, hogy erőszakkal azonosítsam azt, ami nálunk észlelhető, és ami odakünn. De szintén történelmi tapasztalatok igazolják, hogy csak egymásra hasonlít az, ami összetartozik. Esztendőkkézel, amikor a Jobbik elkezdte a szervezkedést ugyanazzal a Vona Gáborral, aki ma

Igen hamar, Vonák is rájöttek, van mit tanulni Párizsból, átvették a módszert. Gondolom, maguk között szintén minden a régi, mozgalmuknak ez változatlan alapeszméje, de a gyakorlat csak átszökött. És Vona az egyik személyes prófétája, úgy cselekszik, mintha elhitethetné. De nem megy, szerencsére. Úgy látszik, Franciaország ebben valamivel ügyesebb. Bár vannak ott is, akik kételkednek benne. Például Emmanuel Macron, aki négy évig Hollande elnök gazdasági minisztere volt, szocialista párttag nem lett, de most ő is beállt az államfő jelöltek közé, állítólag azzal az eséllyel, hogy az „igazi”, nagy és meggyőző többséggel, csaknem kétharmados többséggel teljesen keresztül húzza a Nemzeti Front

Néhol ügyeskedőn rejtve, de jelen van, és abban, hogy csakugyan eltűnjék, (legyünk óvatosabbak, csak bármennyit is enyhüljék), igencsak nagy a sajtó, az újságírók felelőssége. Az egyik nagy hagyományú párizsi politikai hetilapban, a L'Expressben kemény elszántsággal folytatja Jacques Attali, Mitterrand hajdani harcostársa írásait, hogy ne higgadjunk, a veszély nem múlt el nyomtalanul, de van, aki emlékeztet rá, Attali maga is zsidó származású, okosabban tenné, ha visszafogottabb volna. De hát nem a mi dolgunk is, szüntelenül emlékeztetni a veszélyre, amit évszázadok tanúsítanak, él és semmit se veszített időszerűségéből.

Sőt!

A DOHÁNY KÖRZET MÁRCIUSI PROGRAMJA

Minden hétköznap reggeli ima 7:30, esti ima 17:00 a Talmud-Tórában, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel ima 8:00, esti ima 17:00 a Talmud-Tórában.

- Március 3. Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
 Március 4. Reggeli ima a Hősökben 9:30.
 Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 17:15;
 Timár Károly emléktáblájának avatása a Dohány-templomban 18:30
 Március 5. **Zájin Ádár, i.tentiszelet után hagyományos vacsora 17:00**
 Március 7. Zsidóságunk alapjai tanfolyam a Talmud-Tórában 17:00
 Március 9. Táánisz Esztér, Eszter böjtje!
 Március 10. Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
 Március 11. Reggeli ima a Hősökben 9:30.
 Mincha és sálesüdesz a Talmud-Tórában 17:25;
Megilla-olvasás a Hősök templomában 18:45
 Március 12. Purim. Reggel Megilla-olvasás a Talmud-Tórában 8:00;
Körzeti rendezvény a Klezmerész együttessel a Goldmarkban 15:00
 Március 14. Zsidóságunk alapjai tanfolyam a Talmud-Tórában 17:00
 Március 15. **Kulturális Páholy, a Veres1 Színház vendéjátéka:**
Szép jó estét Mr. Green 15:00
 Március 17. Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
 Március 18. Reggeli ima a Hősökben 9:30,
 Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 17:35
 Március 20. **Soul Exodus** (magyar film), **Goldmark-terem 17:30** (ingyenes)
 Március 21. Zsidóságunk alapjai tanfolyam a Talmud-Tórában 17:00
 Március 24. Esti ima a Hősökben 17:00, utána Kiddus a Talmud-Tórában
 Március 25. Reggeli ima a Hősökben 9:30,
 Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 17:45
 Március 26. **Dohány-színpad: Tévedésből jelentik Goldmark-terem 15:00**
 Március 28. Zsidóságunk alapjai tanfolyam a Talmud-Tórában 18:00

MEGHÍVÓ

A Dohány utcai Zsinagóga körzete szeretettel meghívja
 Önt és kedves családját
PURIMI ünnepségére,
 amelyet 2016. március 12-én, **VASÁRNAP,**
 15:00 órától tartunk a
Goldmark-teremben.

Az ünnepről dr. Frölich Róbert főrabbi beszél.

Fellép: a Klezmerész együttes.
 A buli kelléke az elmaradhatatlan kindli és jókedv.
 A rendezvény ingyenes, de regisztrációhoz kötött!

Nádel Tamás
 elnök

Dr. Frölich Róbert
 főrabbi

Dohány Zsinagóga kulturális páholy szervezésében
 bemutatóra kerül 2017. március 15-én 15 órai kezdettel
 a Goldmark teremben:

Jeff Baron:
Szép jó estét, Mr. Green!
 anti-xenofób kettős két részben, klezmerrel

Egy átlagos new yorki napon a 86 éves Mr. Green lelép a járdáról és Ross Gardiner autója kis híján elgázolja. A fiatalembert gondatlan vezetésért hat hónapnyi társadalmi munkára ítélik, amelyet balszerencséjére épp Mr. Green-nél kell letöltenie: hetente egyszer meg kell látogatnia öreg áldozatát, hogy gondoskodjon róla. A kényszer szülte vizitek természetesen egyik félnek sincsenek inyére, amely remek helyzetkomikumra ad lehetőséget a mogorva, szűkszavú özvegyember és a dinamikus fiatal irodista között. A hetek múlásával persze megolvad az a bizonyos jég. Miközben vélemények ütköznek családról, hagyományról, vallásról, a két férfi rég elhallgatott titkokat is megoszt egymással.

Szereplők: Székelyi József, Pál Tamás
 Látvány: Gedeon Boróka
 Rendező: Molnár Kristóf

A Veres 1 Színház saját produkciója

Regisztráció köteles!
 Regisztrálni Fülöp Ildikónál a fulopvildi@gmail.com email címen vagy a
 06-30/539-4683 telefonon sms-ben lehet.

Két óra önfeledt szórakozás a Goldmark-teremben

Pizkos Fred, Tuskó Hopkins, Senki Alfonz, és társai. Ezek a nevek, amelyek Rejtő Jenő agyából pattantak ki, és az egész világ megismerte őket. Ki is volt valójában ez az ember?

Reich Jenő egy budapesti zsidó család harmadik gyermekeként jött a világra. Gyermekkorában két bátyjával együtt az Izabella utca rémeivé váltak, el is tiltották őket a környékről, csak enni, meg aludni mehettek haza. Jenő gyermekkorában vékony gyenge fizikumú srác volt, ezért, hogy ne maradjon szegényben a bátyjai mellett, bokszolni kezdett különböző sportegyesületekben. Hamarosan megizmosodott, és nagyon megtanult verekedni. Közben egy edzésen eltörték az ornyergét, amire egész életében büszke volt. Kamaszként úgy megverte az egyik, antiszemita megjegyzéseket tevő tanárját, hogy azonnal kicsapták a (kereskedelmi) iskolából. Ha annak idején minden magyar férfi így megverte volna azokat, akik antiszemita megjegyzést tettek, talán az egész történelmünk másként alakult volna...

A kicsapott diák rájött, neki a színészettel kell foglalkozni. Beiratkozott Rákosi Szidi híres színiiskolájába, ahonnan hamarosan különböző színházakba hívták fellépni. Először csak statisztálni, később kisebb szerepeket is kapott. Közben kitalálta, ő költő is, verseket, és drámákat kezdett írni. Amikor kezdett beindulni a karrierje megunt, otthagya az egészszet és nekivágott pénz nélkül a nagyvilágnak. Eljutott Ausztriába, Németországba, Svájcba, Franciaországba, Észak Afrikába. Általában fizikai munkával kereste meg a kenyerrelalót, börtönben is ült.

Huszonöt évesen visszatért Budapestre. A költő és drámaíró most új vizekre evezett, kabaré jeleneteket és operetteket írt. Olyan társszerzői voltak, mint Nádassy László, Kellér Dezső. Legendás barátságot kötött Karinthy Friggyessel, Kabos Gyulával. Műveiben olyan neves szereplők léptek fel többek között, mint Honthy Hanna, Salamon Béla, és a két Latabár.

Ebből a korszakából hozott el egy szintársulat nekünk február ötödikén vasárnap délután a Goldmark-terembe négy gyöngyszemet.

fotó: Szentgyörgyi Ákos

Megismertük a szerencsétlenkedő banktisztviselőt, a börtönigazgató hűtlen feleségét, a pénzéhes szegény kis ügynököt. És sok-sok más karaktert az 1930-as évekből. Nagyszerű ötlet volt az, hogy a jelenetek szünetében a kor legnépszerűbb slágereit énekelték a színészek, név szerint: Köves Dóra, Békefi Viktória, Straub Péter, D. Csizmadia Ákos, Vaszin El Karamany, Kofranti Ferenc és Valiszka László.

Köszönet nekik azért, hogy az előadás címe (Minden bánatot elRejtő) valósággá vált, s két órára elfelejtettük a bajokat, önfeledten, kacagva szórakoztunk.

A kabaré korszak után kezdett Rejtő Jenő foglalkozni az idegenlégiós regényekkel, mely P. Howard néven meghozta neki a világhírt.

Littner György

Dohány utcai Zsinagóga Alapítvány kirándulása Zsidó emlékek nyomában Krakkóban 2017.május 7-11.

1. nap Indulás a kora reggeli órákban a Zsinagóga elől.
Érkezés Krakkóba a szállásra 15-16 órakor.
Szállás: Hotel Matejko *** szállodában.
Vacsora 18 órakor a Holiday Inn City Center hotel glatt kóser éttermében.
2. nap Egész napos városnézés
(Többek közt: Királyi vár, Wawel, Királyi szobák termek, Öreg Zsinagóga).
3. nap Délelőtt hajózás a Visztulán- délután szabad program.
4. nap Fakultatív: Auschwitz-Birkenau koncentrációs tábor megtekintése
A jelentkezéssel kérjük jelezni, ha részt venne a zárandoklaton. (5000.-Ft/fő)
5. nap Hazautazás. Útközben 3-4 órát töltünk Zakopanében.
Piac megtekintése, városnézés.
Érkezés Budapestre az esti órákban.

A részvételi díj magában foglalja a 4 éj szállást, reggelivel + idegenforgalmi adót, 4 komplett vacsorát üdítővel, valamint a városnézés és a hajókirándulás díját.
Továbbá az úticsomagot, az oda- és a visszaútra.

A részvételi díjak a következők: 2 ágyas szobában/fő 1 ágyas szobában
Teljes ár: 133.000.-Ft 176.000.-Ft
kultuszjárulékot fizetők! 100.000.-Ft 132.000.-Ft
Napi rendszeres templomba járók: 66.500.-Ft 88.000.-Ft

Jelentkezni február 26-ig

Nádel Tamásnál, 0630/214-0744, vagy nadel@gmail.hu lehet.

1 Csak azokra vonatkozik, akik február 16-ig befizették a kultuszjárulékot.

Február 26-tól március 5-ig Fülöp Ildikónál 0630/5394683 vagy fulopvildi@gmail.com lehet, az 50 % befizetésével.

Március 5. után jelentkezést már nem tudunk elfogadni. A díj második felét április 5-ig kérjük befizetni.

Alapítvány a Budapesti Dohány utcai Zsinagógaért

Dupla ünnep a Dohány körzetben

Március 5-én, szombaton ünnepelt a Dohány körzet. Ráadásul rögtön két ok is volt erre. Egyrészt, már a délelőtti ima közben, ekkor tartottuk kántorunk, Rudas Dani nemrég született kislánya, Rudas Hanna Narmin névadóját. A család pedig ezt követően ebéden látta vendégül a közösséget a Goldmark-teremben. De gyümölcstál is várt a megjelentekre, hiszen ezen a napon ünnepeltük TuBiSvát-ot, a fék újévét is

MEGHÍVÓ

Szeretettel meghívjuk Önt és kedves családját a Dohány utcai körzet szokásos Zájin Ádár halvacsorájára és az esti imára, március 5-én.

Az esemény helyszíne: 1075. Wesselényi u. 7. Ima – Talmud-Tóra

17:00, majd vacsora - Goldmark-terem.

Halas és húsos menüből lehet választani.

Halas menü: halaszlé, rántott hal, rétes

Húsos menü: zöldborsóleves, rántott szelet, rétes

A vacsora ára 2500.-Ft.

Jelentkezés: Fülöp Ildinél, február 28-ig, a 413-1515-ös telefonszámon.

Dési János

A földalatti ellenállás múzeuma

Folytassuk beszámolóinkat az érdekes izraeli múzeumokról, kiállítóhelyekről. (Legutóbb a Yad Vasheről írtunk, Pesti Sólet, 2016. decemberi szám.) Itt van rögtön Jeruzsálemben, az Óváros és az ortodoxok lakta Mea Sharim között az „orosz erődítmény” mögött a földalatti ellenállók börtönének múzeuma. (Museum of Underground Prisoners, -Misho'ol HaGuvra utca.)

Az egykor a brit mandátumi területen valóban börtönként működő épületben Izrael létrejöttének egy olyan szakaszát mutatják be, amelyről Magyarországon viszonylag kevesen tudnak. Miként is küzdöttek a különféle cionista csoportok a brit megszállás ellen.

De kezdjük az épület történetével, mert már az is felettébb jellemző a Közel-Keletre.

Az ottomán korszak végén keresztény zarándokok szállásául épült az „orosz erődítmény” mellett, ahol férfi és női zarándokszállás, kórház és templom is létesült. 1917-ben, amikor brit fennhatóság alá került a terület itt létesült az új megszállók biztonsági- és adminisztratív központja, a korabeli szöviccel a Bevingrád. (Bevin angol külügyminiszter nevének és a Leningrád szavak játékos összevonásából).

araboknak így sem kegyelmeztek, több mint száz embert végeztek itt ki közülük.

1946-ben a zsidó ellenállók megtámadták a jeruzsálemi pályaudvart, s ebben egy angol rendőr meghalt. A két támadót Mose Barazanit és Meir Feinsteint elfogták és halála ítélték. De nem merték őket Akkóba szállítani, mert félték, hogy az ellenállók megtámadják a járművet, amiben szállítják őket, ezért elhatározták, kivételesen itt végzik ki őket. Bár az ellenállás többi tagja megpróbálta, nem tudta őket kiszabadítani, kézi-gránátot mégis sikerült becsempészni egy narancsos ládában, hogy a hóhérral együtt robbantsák fel magukat. Ezt ugyan nem tették végül meg, többek között attól tartottak, hogy a kivégzésen jelenlévő rabbi is megsérülne. Ezért más megoldást választottak. A cellában lévő örnek a kezébe nyomtak egy

Többek között koporsókat és sírköveket kellett csinálniuk azoknak az angol katonáknak, akik a zsidó ellenállás tagjaival vívott háborúban estek el. Ahogy az örök mondogatták „Amit elkezdtetek kint, azt fejezzétek be csak itt bent.”.

Az 1948-as államalapításig sok százan raboskodtak az épületben, elsősorban az Irgun és a Lehi csoportok harcosai közül, egészen addig, míg a Függetlenségi Háborúban fel nem szabadították az épületet.

A kiállítás a börtönélet mindennapjait, tárgyait mutatja meg. A cellák és műhelyek berendezve, a raktárak nyitva, kísérelhetünk a még mindig nyomasztó, fallal és szögesdróttal körbevett börtönudvarba és megnézhetjük azt a cellát, ahonnan a rabok 1948-ban megpróbálták kiájni magukat egy földalatti alagúton keresztül. Tizenkettőjüknek sikerült is egy csatornarendszeren át megszökni és ők így csatlakozhattak a Függetlenségi Háborúban harcoló társaikhoz.

Az egykori női zarándokszállást ekkor alakították börtönné. A fehér kövekből összerótt, dísztelen épület hosszú körfolyosójából nyíló hálótermeket alakították cellává – szinte csak a rácsos ajtót kellett felszerelni.

Igaz, az épület hátsó része, mint egy horrormúzeum.

Egy akasztófával felszerelt kivégzőhelyet is mutogatnak itt, bár a visszaemlékezések szerint a „terrorcselekményekért” halálra ítélt zsidó ellenállókat nem itt, hanem Akkó városában végezték ki – állítólag, mert a hatóságok respektálták Jeruzsálem szent jellegét. Az

Bibliát, hogy imádkozzon egyetlen kint a folyosón, s mikor az ör kiment, a cellájukban felrobbantott gránáttal öngyilkosok lettek. Az így megmentett angol katona – Thomas Goodwin – fia, Dennis 2007-ben eljött ide, ahol apja szolgált és visszaadta a Bibliát Meir Feinstein családjának. Benne egy hatvan évvel korábban írt héber bejegyzés Feinsteintől: „Emlékezzetek. Mi méltósággal és becsülettel viselkedtünk. Jobb meghalni fegyverrel a kézben, mint felemelt kézzel megadni magunkat.”

A börtönbe zárt zsidó ellenállóknak dolgozniuk kellett a fogságban.

Civil és katonai bíróság is működött itt brit időkben. (Internálótáborok többfelé is léteztek az országban, Akkótól Betlehemig.) Az elfogott zsidó harcosok fölött katonai bíróság ítélték és politikai foglyoknak tekintették őket. Az ítéletek a néhány hónaptól a sok-sok éven át-tól az életfogytiglanig, sőt a halálos ítéletig is terjedtek. Akadt, akit plakátragasztás miatt ítélték el, mást, azért mert fegyveres kiképzésen vett részt, vagy éppen fegyvert rejtegetett és persze a legsúlyosabbnak a brit erők elleni támadások számítottak.

A 250 főre méretezett börtönbe volt, hogy 500 foglyot őriztek, arabokat és zsidókat vegyesen. 1947-ig a két csoport nagyjából jól megférte egymással, aztán, ahogy kint nőtt a feszültség, bent is egyre több lett az összecsapás, végül külön szárnyat nyitottak a zsidó és arab elítélteknek.

Más nevezetes történetet is bemutatnak itt. 1946-ban a britek elfogtak és 18 évre ítélték egy 16 éves fiút Benjamin Kimchit fegyverrejtésért. Ráadásul a börtön udvarán, a többi rab szeme láttára, meg is korbácsolták.

Menachem Begin, a földalatti Etsel vezetője szerint a korbácsolással megalázták a zsidókat, a büntetésen túl a megszegyenyítés volt a cél. Ezért kijelentette, korbácsütésre korbácsütéssel válaszolunk. Az Etsel harcosai ezután elfogtak négy angol katonát és nyilvánosan megkorbácsolták, majd szabadon eresztették őket. A Brit Mandátum idején ezután soha többé nem próbálták meg a zsidó rabokat megostorozni. Érdekes kiállítás, egy óra alatt kényelmesen végigjárható. Bár túl tiszta, steril és frissen festett minden, azért talán elképzelhető valami abból az életből, amelyet a legtöbben már hírből sem ismernek.

Zsinagógák a nagyvilágból – Tolcsva

Képeslapok – képes történelem (LIX. rész)

Öt éve, egy 1400 darabból álló magángyűjtemény segítségével járjuk be a világot, az országot hónapról-hónapra bemutatunk egy-egy lapot, a hozzá tartozó ismeretekkel, érdekességekkel. A gyűjtemény az 1890-től 1945-ig megjelent, zsinagógákat ábrázoló, illetve a zsidósággal, a zsidó emberekkel, szokásokkal stb. foglalkozó lapokat tartalmazza.

Újabb kirándulásunk helyszínévé Borsod-Abaúj-Zemplén megye, sárospataki járásának települését, Tolcsvát választottam.

Tolcsva az őskor óta lakott terület volt. Első említése egy 1255-ből származó oklevélben található Tolchwa néven. Az 1600-as években aranyat, ezüstöt, a környékbeli hegyekből pedig jászpist és más értékes ásványköveket bányásztak.

Az 1920-1930-as évekre már Tolcsva lakosságának 13%-át a zsidó közösség tagjai alkották. A kora 1920-as években nagy népszerűséget élvezett a cionista csoport, amely külön színjátékos csoportot alkotott és több előadást is tartott. Az első zsidótörvények, mint mindenhol máshol, az itt élőket is keményen sújtották. Először az iparendélyüket veszítették el a gazdasági élet-

lítésre méltó az egykori iskola épülete. Ma is iskolaként üzemel, de a zsidótörvények meghozataláig a közösség tulajdonában volt. Rosenwald Fischl az édesapja emlékére hozta létre 1871-ben. Családja módos szőlősgazda volt, amely nagy földterületekkel rendelkezett. Célul tűzte ki, hogy a héber nyelvű oktatás lehetőségével a helyi zsidó fiatalok nagyobb is-

A város híres borászatát az ide betelepült görögök alapozták meg. Ők 1711-ben kezdtek borkereskedelmet folytatni, illetve más területekről hoztak idegen árut az itt élő lakosok részére.

Az 1725-1728-as népszámlálás adatai szerint ekkortájt már nagyobb számban éltek itt zsidók is. Az 1880-as évek végére pedig már majd ezerre nőtt a számuk, így a környék legnépesebb közösségévé vált. Tagjai a borászat különböző ágazataiban dolgoztak. Voltak köztük földművesek, szőlészek, kereskedők, iparosok és természetesen az emancipáció megszilárdulásával kialakult a helyi zsidó értelmiség is.

A zsidó közösség fejlődésével együtt nőtt ki minden olyan intézmény, amely aktív része volt a zsidó vallás hétköznapijainak. Imaház, mikve, kóser élelem, iskola, jesiva, jótékonyági egyesület, chevra kadisa, temető stb.

ben fontos zsidó származású magyar polgárok, majd a városba internált más területekről érkező testvéreikkel együtt 1944. április közepén a helyi zsinagógába és a hitközség épületeiben gyűjtötték őket össze, majd pár nap elteltével a sátoraljaújhelyi gettóba szállították mindannyiukat, ahonnan május 22-én és 25-én kerültek át Auschwitz-Birkenau halálgyárakba.

A deportálások kezdete előtt Tolcsva férfilakosságának egy része munkaszolgálatban tizedelődött meg.

A háború után talán ötven olyan túlélő tért vissza szülőhelyére. A félszáz ember újrászervezte a hitközséget, amelynek elnöke Faragó Géza lett. Az '50-es évek és az 1956-os események azonban felgyorsították a kivándorlást, melynek az lett a következménye, hogy a '60-as évekre már egyetlen zsidó sem maradt Tolcsván...

A máig megmaradt zsidó emlékek közül em-

mereteket kaphassanak mind a zsidó tulajdonosokból, mind a világiakból. Az iskolába 45-50 diák tanulhatott ingyenesen, mivel a költségeket a hitközség állta!

Manapság még látható néhány, az évszázadokat túlélő lakóház, melyek eredeti tulajdonosai is zsidók voltak annak idején, illetve a temető, mely elég rossz állapotban volt az elmúlt évtizedekben. Ebben a temetőben nyugszik Glück Ábrahám Izsák is, aki közel fél évszázadon keresztül volt a város rabbija és 1919-ben hunyt el.

A zsinagóga 1865-ben épült barokk stílusban. A háború után sajnálatos módon elnéptelenedett, nem volt többé közösség, amely használta volna. Az épület elkezdett lepusztulni, majd az 1960-as években átvette az állam, amely lebontatta az akkor már igen romos épületet.

Izsák Gábor

SAJÁT KÉZBEN A TURIZMUS

Január 1-től turisztikai szempontból is a Mazsihisz menedzseli a Dohány utcai Zsinagóga komplexumot (a Templomot, a Zsidó Múzeumot, a sírkertet, a Wallenberg emlékkertet és több más objektumot Budapesten és vidéken egyaránt. Körzetünk elöljárójával, a Mazsihisz turisztikai igazgatóval, Róna Ivánnal novemberben beszélünk a feladatokról, de kérésére megvártuk az első időszak tapasztalatait.

– Az Aviv Travel 17 évig üzemeltette a Dohány utcai templomkomplexumot, s tavaly 300 ezer látogató járt itt, ez 600 millió forintnál is több bevételt jelentett a Hitközségnek – kezdte Róna Iván. – A Mazsihisz viszont már 2015-ben úgy döntött, átveszi a feladatot, és házon belül épít föl egy csapatot a turisztikai menedzselésre, hogy a hitközségnél maradjon a működtetésből származó teljes bevétel. Ekkor kerestek meg, ismerték az immár negyven éves szakmai múltamat, amelyből 34-et vezetőként szereztem az állami, illetve a magánszférában. Azért vállaltam el a felkérést, mert a Dohány körzet elöljárójaként a turisztikai terület tartozik hozzám és az is nagy szerepet játszott, hogy a közösségért még többet tehetek, így az érzelmi töltet is erős. Komoly kihívást jelent az is, hogy a korábbiánál jobb eredményeket érjünk el. Ez azért is fontos annyira, mert a Mazsihisz a saját intézményei, így a kórház, az iskola, az óvoda, az idősek otthona fenntartására, és a vidéki közösségek támogatására fordítja a bevételt.

folytatta Róna Iván. – Vendégeink jelentős része nem zsidó, sokan talán nem láttak még belülről zsinagógát, ezért fontos, hogy gyakorlott és felkészült idegenvezetők segítségével is-

– Valóban! Bevezettük az Európában szinte mindenhol honos, engedélyhez, licence -hez kötött vezetést. Csak az vezethet a komplexumon belül, aki sikeres vizsgát tett dr. Frölich Róbert, a Dohány utcai zsinagóga főbbijára vezette szakmai zsűri előtt. Ráadásul akárki nem vizsgázhat. Magának a vizsgára becsátásnak is komoly kritériumai vannak. Olyanok, mint megfelelő referenciák, jó nevű utazási irodáknál, szállodáknál szerzett szakmai tapasztalat, a zsinagógába gyakran hozott csoportos és egyéni vendégek korábbi kísérése, megfelelő felkészültség szalmailag és szakrálisan egyaránt. Aki nem rendelkezik licence-szel, az a komplexum területén nem vezethet vendégeket, látogatókat. Eddig már 100 idegenvezetőt vizsgáztattunk, de a folyamat még tart. Szeretnénk egy nagy merítésű, sok nyelvet beszélő idegenvezetőkből álló regisztert összeállítani, hogy a legjobbakat, legrátermettebbeket és a legfelkészültebbeket alkalmazzassuk a hozzánk érkező turisták érdekében.

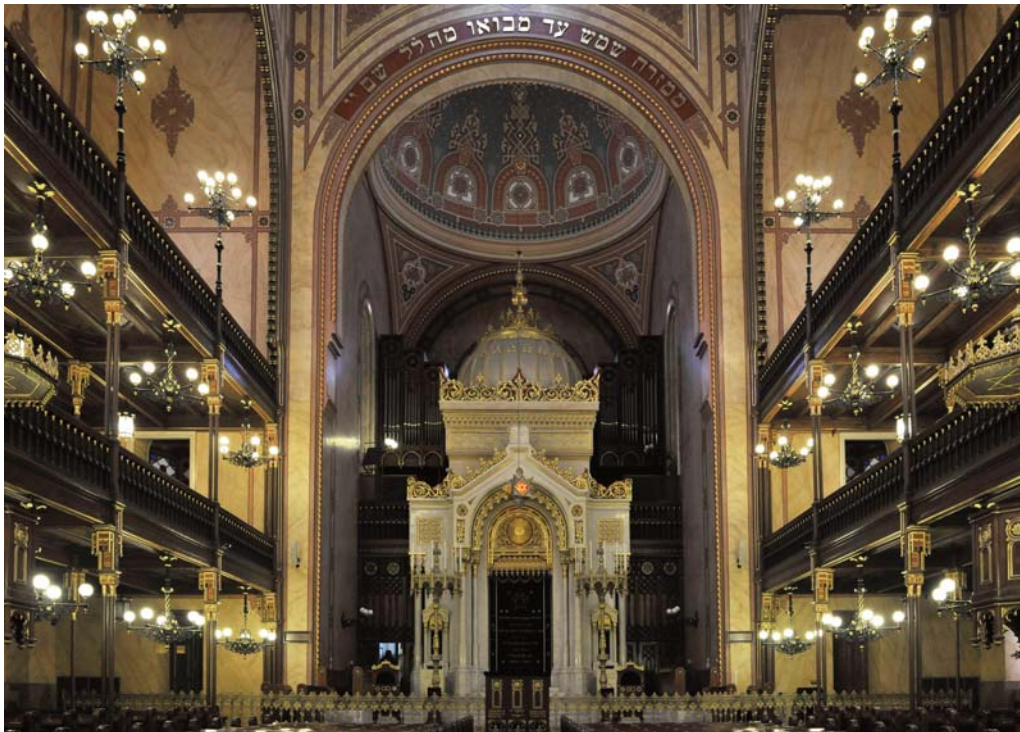
– Milyen fejlesztéseket terveztek még?

– Talán az egyik legfontosabb, hogy audioguide eszközöket helyezünk üzembe, így minden látogató kiválóan és tisztán hallja majd az idegenvezetők ismertetését fejhallgatón keresztül. Suttogóknak hívjuk az eszközöket, amelyek lehetővé teszik, hogy az idegenvezetőknek egy népesebb csoport előtt sem kell kiabálnia. Sőt, a microportok révén beszélgetést is tudnak folytatni egymással halkán. De további programokkal is növelnénk az érdeklődést, a VII. kerületi önkormányzat engedélyével használhatjuk a templom előtti Herzl teret, s bevonhatjuk a turisztikai attrakciók megvalósításába. Színpadok felállítását tervezzük ott, így lehetőség lesz kulturális és szakrális események lebonyolítására. Éppen ezért, igyekszünk kiszorítani a turistákat zaklató különböző árusokat is. A múzeum vezetője, Toronyi Zsuzsanna segítségével tematikus programokat indítunk. Sok-sok tervünk van még, de azokat majd fokozatosan szeretnénk megvalósítani.

– Majd két hónapja vettétek át az üzemeltetést. Milyenek az eddigi tapasztalatok?

– Látogatóink több mint 95 százaléka külföldről érkezik, így még jobban kell koncentrálnunk a hazai vendégekre, hogy minél több érdeklődő magyar polgár látogasson hozzánk. Az eddig eltelt időszak várakozáson felül alakult. Mind látogatószámában, mind bevételben meghaladjuk a korábbi évek eredményeit! Reméljük, hogy a tendencia töretlen lesz egész évben...

(sch)

Iván elmondta, hamar kialakult az ötfős csapata, amelyben többen is jelentős szakmai tapasztalatokkal rendelkeznek. Akad, aki két évtizedet dolgozott családi utazási irodában. Kiemelte, rendkívül fontos szerep vár a fronton ténykedők sokaságára, így az idegenvezetőkre is, ők szintén nélkülözhetetlen munkatársak. – Fő célunk, hogy a látogatók felejthetetlen élményekkel távozzanak, erre meg is van minden lehetőség, hiszen zsinagógánk olyan látványosság, amely unikális Európában –

merkedjenek a zsidósággal és persze a környezettel. Azt tapasztaltuk, a turisták többet szeretnének, mint csak megnézni az épületet. Kíváncsiak a zsidó kultúrára, történelemre, és sok minden másra is. Mióta átvettük a menedzselést, a jegy árában garantáltan benne van a túravezetés melyet képzett idegenvezetőink mutatnak be vendégeinknek. – Gondolom ez az oka, hogy hetek óta vizsgázók lepik el többek közt az irodád előtti folyosót is.

Hetvenegy éve házaspár a holocaust túlélő és megmentője

Egy magyar zsidólányt 1944 végén a németek éppen egy koncentrációs táborból tereltek a front előtt Németország felé sokadmagával, amikor elérték a felszabadítók. Egyikük a szabadulást ünneplő bálon minden bátorságát összeszedve felkérte Editet táncolni. Ez a „tánc” a mai napig tart...

A háború utolsó hónapjaiban indult el az a transzport Németország belseje felé, amelynek tagjai között volt egy 20 éves, Steiner Edit nevű Székesfehérvár környéki zsidólány is az édesanyjával – a család többi tagját még auschwitzi érkezésükkor a gázkamrákba küldték a „szelekció” során. Felszabadulásuk örömeire bált rendeztek, ahol a túlélőkön kívül részt vettek még a felszabadító katonák is és egyiküknek, a 23 éves John Mackaynek meg is akadt a szeme Editen.

A fiú a háborút végigveregette, olasz katonának öltözve szökött meg Afrikában barátjával egy hadifogolytáborból, de a lányt nem mert megszólítani. Az egyik cimboráját küldte hozzá követni, hogy az tudassa: szívesen táncolna vele. Edit visszaüzent a szegény hírvivővel: fáradjon ide az úr, legyen szíves, ha akar valamit. John eleget tett a felszólításnak és bátor döntésének nem maradt el a jutalma:

1946 július 17-én összeházasodtak, s azóta is együtt vannak két gyermek, hét unoka és öt dédunoka társaságában.

A saját hoteljükben dolgoztak évtizedeken keresztül, aztán visszavonultak és végül beköltöztek egy skóciai idősothtonba. Gondozójuk, Pamela Shaw

szert „John egy igazi úriember, ma is gondosan vigyáz Ecire (ez Edit beceneve) és ma is csak „kedvesem”-nek szólítják egymást. Mindenkét azonnal megérint a szerelmük, aki csak a közelükbe kerül.

A 92 éves Edit és a 96 éves John nagy esti bulival ünnepelte a 71. együtt töltött Valentin-napjukat, életre szóló szerelmüket.

MEGJELENT!

Róna Tamás és Nógrádi Gergely:

Sálom!

és

Mázel tov!

Zsidó hittankönyv I. és II. része

A köteteket legkényelmesebben megrendelheti a

WWW.ZSIDOKONYVEK.HU

webshopban.

Az ár kötetenként

3570 Ft.-

Ünnepeink - színezőkönyv

A Zsidó ünnepek című színezőkönyv majd 30 rajzon keresztül ismerteti meg a gyerekekkel a zsidó ünnepeket és azok legfontosabb kellékeit. A kreatív alkotás mellett lehetőség nyílik beszélgetni az ünnepekről és memorizálni a látottakat. Trenderli, fánk, Megillah, Széder tál, kőtábla, sófár... mind-mind arra várnak, hogy a gyerekek megtöltsék őket színekkel!

Megrendelhető a **www.zsidokonyvek.hu** webshopban.

Gyere vissza Apu...

Hát elmentél Édesapa... Nem lehet, egy Szuperhős nem hagy itt minket, ő sosem hal meg. S nekünk – Anyunak, Andrisnak, Hannának, de talán Jankának is, - okosabb, ügyesebb, erősebb voltál, mint az összes szuperhős együtt. Ám február 3-a (Svát 7.) óta...

Mindig számíthattunk Rád, így természetesnek tűnt, mindig ott leszel Anyu mellett, és persze mellettünk. De már hiába hívnálak...

Pedig emlékszem hányszor, de hányszor figyelmeztetted, nem a sírnál kell sírni, akkor már késő. Mégis könnyfűgöny mögött suttogom: remélem, tudtad mennyire szeretünk!

1969-ben Lengyelországban jártál, s egy életre szóló „túra” első állomása lett. Itt találkoztál először anyuval. Egy itthoni közös színházi programtól kezdve együtt „utaztatok” rendkívüli szeretetben, s ahogy 1970 májusában ígértétek, jóban-rosszban – eddig. Először hagyta

magára, először okoztál fájdalmat neki. Kérlek, fentről továbbra is segítsd!

Öcsinek és nekem Te voltál az iránytű, Nélküled elveszítettnek érezzük magunkat, a szülői ház is üres. Hosszú a lista, mennyi ismeretet adtál nekünk és Hannának. Erkölcstanra sem kellett járunk, hogy tudjuk, mit, s hogy illik. Elmentél, de még ezzel is tanítottál, pedig nem akartuk tudni: „pótolhatatlan veszteség” pusztán szavak voltak, de már érezzük, mit jelent, mennyire igaz, mennyire fáj... Számomra különösen, hogy már sosem adhatom meg, amiről utolsó heteidben többször beszéltél...

Bár semmilyen tisztséget nem töltötél be, figyelték szavadra a számodra oly fontos Dohány körzetben. Betegséged idején rendre aggódva érdeklődtek utánad, decemberben Veled örültek a 70. születésnapodon. Három hete a Hősökben döbrent moraj, és miként barátaid esetében is, több nedves szempár fogadta a hírt: elment az apu, elment a Schiller Tomi...

Emléktábla korábbi főkéntorunknak

Március 4-én, szombaton 18:30-kor avatjuk egykori főkéntorunk, Tímár Károly emléktábláját a Dohány-templomban. Az avatásra mindenkit szeretettel vár a körzet vezetése (is).

Tímár Károly bő 60 esztendőn át teljesítette szent hivatását. Vallásos, nagynevű család sarja volt, a család legnevesebb képviselője Teichmann Jakab zcl., egykori svájci főrabbi.

Tokajban végezte tanulmányait, a híres jesivában, melynek emlékei rendre felcsendültek imáiban. Hosszú pályafutása alatt Magyarországon sok helyütt töltött be rabbihelyettesi és kántori funkciót, így Hódmezővásárhelyen, Pécsen, végül nálunk, a Dohány utcai zsinagógában.

Az ifjabb kántorgenerációk tanáraként is tisztelhetők, hiszen éveken keresztül oktató, utolérhetetlen és megismételhetetlen tudásával, szeretetével és humorával.

Elkészült az új tábla

Egyrészt szomorú, másrészt örömteli, hogy betelt mindkét tábla a Jahrzeit-falon. Szomorú, hiszen azt jelenti, sok-sok eltávozott szerettünkre kell emlékezni. Örömteli, mert bizonyítja, jó ötlet volt, illetve így sokan állíthattak emléket elhunyt hozzátartozóiknak. A körzet vezetése a jelentős igényt figyelembe véve úgy döntött, újabb táblát állít a Dohány utcai zsinagógában.

Az új táblát, a kis névtáblákkal, illetve a gyertyákkal a Zsidó Kulturális Fesztiválra átadták, így a fesztivál látogatói már megtekinthették azt a zsinagóga bejáratánál.

Aki korábban elmulasztott jelentkezni, s most úgy gondolja, ily módon emlékezne elhunyt családtagjára, még nem késő el, és pótolhatja. Jelentkezni a templomkörzetben Fülöp Ildinél lehet.

Támogassa zsinagógánk alapítványát!

Az Alapítvány a Dohány utcai zsinagógáért az elmúlt években rengeteg programot szervezett a körzet hívei számára (kirándulás, múzeumlátogatás stb.), de környezetünk szebbé alakításáért is rengeteget tett Nádél Tamás elnök vezetésével. Elég megemlíteni az Emánuel park átalakítását, a sírkert rendbetételét, vagy éppen a Dohány templom orgonájának felújítását. S persze még hosszan sorolhatnánk, megemlítve, hogy minden évben anyagi segítséget nyújt valamely zsidó intézménynek.

Kérjük, támogassa Alapítványunkat!

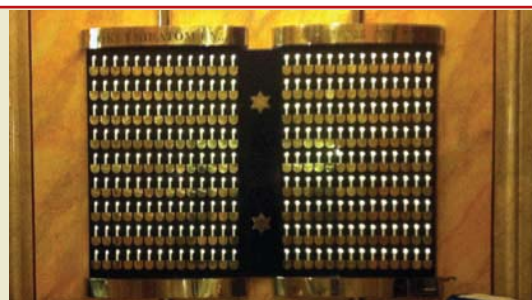
Bankszámlaszám:

11707024-20359234-00000000

IBAN: HU71 1170 7024 2035 9234 0000 0000

Jahrzeit- napok a falnál

A Dohány utcai Zsinagógában a fekete gránitból készült Jahrzeit-falon a kis névtáblák alatti gyertyák évente öt alkalommal gyulladnak fel, s emlékeztetnek elhunyt hozzátartozóinkra, ismerősünkre. A négy Mázkir napon, vagyis Jajm Kippur, Smini Áceresz, Pészach 8. és Sovuajsz 2. napján és haláluk héber naptár szerinti évfordulóján – az előző estétől – világítanak szereteteinkért a gyertyák. A Jahrzeitnapon a reggeli i.tentisztelet után a közösség átmegy a falhoz és Káddist mond az elhunytért. Lapunkban továbbra is közreadjuk, hogy elhunyt szeretteiknek mikor van a Jahrzeitje.

Dr. Kéri Lajos	március 1.	Rubin Simon	március 11.	Kalmár-Marón Györgyné	március 16.	Gáti Ödön	március 24.
Márkus László	március 2.	Spira Jenő	március 11.	Dénes István	március 16.	Halmi Sándor	március 24.
Monoki József	március 3.	Reich Ferenc	március 12.	Gerbel Jolán	március 17.	Kunos László	március 24.
Sommer Istvánné	március 5.	Schaffer D. Dezső	március 12.	Tímárné Darvas Éva	március 17.	Fenyves Miksáné	március 25.
Mór Neumann	március 7.	Landler László	március 13.	Kövesi Lászlóné	március 18.	Silberer Józsefné	március 27.
Radvány Róth Tibor	március 8.	Ács Adalbert Tibor	március 15.	Reich Ferencné	március 20.	Tímár Jenő	március 27.
Illés Sándor	március 9.	Berkovits Judit	március 15.	Grünwald Józsefné	március 23.	Raskó Magda	március 28.
Zoldán Sándor	március 10.	Dancz Béla	március 16.	Dr.Kéri Lajosné	március 23.		

